

Czinege Szilvia

Newmarkettől Pestig – Széchenyi és a lovak levelezésének tükrében

„Angliában azonban véleményem szerint csupán három dolog van, amit meg kell tanulni [...]: az alkotmány, a gépek és a lótenyésztés.” – írta Széchenyi István naplójába 1815. december 13-án, első angliai útjának végéhez közeledve. Ez az utazás meghatározó élmény volt számára, életének későbbi fejezeteiben láthatjuk mi mindent kívánt átalakítani vagy megvalósítani angol mintára: hosszas értekezéseket folytatott Metternichkel az alkotmányról, minden követ megmozgatott a lóversenyzés meghonosítása érdekében, kaszinót alapított az intellektuális társasági élet felpozíciójára, de a cenki kastély átépítésénél is érzékelhető a hatás.

A szakirodalomból már jól ismertek Széchenyi életének ezen állomásai, így előadásomban elsősorban arról szeretnék beszélni, hogy hogyan kommunikálta Széchenyi környezetével az Angliában őt ért hatásokat, az ennek kapcsán született ötleteit és ezek megvalósítását. Ennek a kommunikációnak alapvetően két síkja volt: privát és nyilvános, előbbibe sorolom egodokumentumait, utóbbiba cikkeit, könyveit, amelyekben a nagyközönség elé tárta elképzeléseit. A téma volumenét tekintve egy példán, a lóversenyzés meghonosításán keresztül szeretném bemutatni Széchenyi kommunikációját, középpontba állítva levelezését.

Magán és hivatalos levelezésének egyaránt fontos témája volt a lovak körüli gondolkodás, így részletesen bemutatom kikkel, milyen vonatkozásban levelezett a témáról, hogyan közölte elképzeléseit a lótenyésztésről vagy a lóversenyekről, milyen sűrűek voltak a témát illető közlések, számíthatott-e segítségre levelezőpartnerei körében ötleteinek megvalósításában. Londoni tartózkodása idején édesapjához írott leveleiben számolt be élményeiről, majd útját követően pedig újra és újra előkerült a téma jószágigazgatójához, Liebenberg Jánoshoz, Wesselényi Miklóshoz vagy Eszterházy Pál herceghez írott leveleiben is. Az 1820-as évek elején pedig több ízben írt József nádornak vagy magának az uralkodónak, I. Ferencnek már konkrét tervekkel. Ugyanakkor Széchenyi nemcsak ezen a fórumon keresztül adta elő elképzeléseit a lovakról,

lótenyésztésről és lóversenyekről, hanem cikket, versenyszabályt, majd könyvet is írt a témában néhány év leforgása alatt, amely közben Pesten is megtartották az első lóversenyt. Ide tartozik első cikksorozata a lótenyésztésről, amely Bécsben jelent meg „Über die Zucht und Veredlung der Pferde, mit stetem Bezuge auf die Pferdezucht Ungerns, über Gestütte, Wettrennen ect. címmel, vagy Lovakrul című munkája, amely 1828-ban jelent meg.

A szöveghelyek elemzéséből egyértelmű válaszokat kaphatunk a fent említett kérdésekre, és Széchenyi megszólaltatása révén pedig újabb árnyalatot kap a lóversenyek meghonosításáig vezető út.